

**ПРОФЕСІЙНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Афанасьєв Ігор Валентинович

Магістрант

(Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка)

Самусь Тетяна Володимирівна

Кандидат педагогічних наук, старший викладач

(Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка)

В умовах інтеграції в загальноєвропейський освітній простір основою модернізації системи освіти України мають стати процеси, спрямовані на вдосконалення вищої школи, що передбачає не тільки набуття майбутніми фахівцями сукупності загальнонаукових і професійних знань, навичок і вмій, але й становлення їх як суб'єктів професійної та особистої життєдіяльності. Як наголошує В.Ковальчук, підготовка майбутніх фахівців має відповідати світовим тенденціям і вимогам ринку праці [1]. За цих умов особливої актуальності в усіх сферах діяльності людини, і особливо в освітній галузі, набуває проблема збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління. Саме тому майбутні педагоги професійного навчання повинні дотримуватись ідей культивування загальнолюдських цінностей, збереження й зміцнення здоров'я, здорового способу життя; здійснювати пошук нових механізмів і форм здоров'язбереження учнів та впроваджувати здоров'язбережувальні технології (ЗЗТ) під час професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Умовами реалізації ідей здоров'язбережувальної педагогіки О. Митчик [2, с. 156] вважає внесення відповідних змін до навчальних планів і програм; особистісно-орієнтований підхід у викладанні; організацію цілеспрямованої позакласної роботи. Освітнім установам необхідно дотримуватись функцій збереження і зміцнення здоров'я: вивчення чинників ризику захворюваності, здоров'я учнів; дослідження потреб дитини, залучення учнів до процесу здоров'язбереження, соціально-педагогічна робота з усунення чинників ризику. Важливим є також вивчення впливу педагогічного процесу на здоров'я, розроблення відповідних програм і рекомендацій, використання засобів оптимізації в освітньому процесі.

Здоров'язбережувальна діяльність, за П. Джуринським, стає можливою завдяки сформованості: мотивації (усвідомлення важливості здоров'язбережувальної роботи, зацікавленість цією роботою; бажання досягти успіху в цій діяльності), знань (використання засобів профілактики захворювань, способів корекції стану здоров'я, розвитку психо-фізіологічних якостей підлітків, у ході самостійних занять, активного відпочинку в режимі навчального дня й у вихідні чи на канікулах, знання особистісно орієнтованих технологій навчання та здоров'язбереження, знання змісту, форм і методів організації здоров'язбережувальної діяльності, форм і методів інтеграції здоров'язбережувальних технологій у процес професійної підготовки), умінь

(проводити навчальні та секційні заняття з учнями, враховуючи індивідуальні особливості; надавати першу медичну допомогу; розробляти сценарії, плани і програми виховної роботи у позанавчальний час; систематично виконувати самоаналіз професійної діяльності щодо узагальнення власного досвіду й досвіду інших), комунікативних навичок та особистісних якостей майбутніх фахівців [3, с. 133].

На наш погляд, формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання має будуватися з урахуванням основних компонентів професійної діяльності (практико-орієнтованого, практичного та особистісно-креативного), що передбачає оптимальне поєднання теоретичного, практичного, методичного аспектів навчальної діяльності та педагогічної практики [4, с. 167]. Процес формування екологічної компетентності є багатограним і повинен враховувати усі аспекти суспільного життя. Вирішальну роль відіграє вміння викладача творчо використати форми, методи і засоби навчання, поєднувати традиційні та інноваційні методи навчання та виховання, міжпредметні зв'язки [5; 7; 8].

Отже, на підставі аналізу літературних джерел та власних досліджень ми здійснили систематизацію та виокремили умови, що сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання у процесі професійної підготовки. Однією з таких умов є формування потреби в професійному самовдосконаленні, самоосвіті, самовихованні, розвиток здатності до самоконтролю та професійного самооцінювання здоров'язбережувальної компетентності – реалізується через органічне поєднання виконання індивідуальних та самостійних завдань здоров'язбережувального змісту, активну творчу роботу студентів із застосуванням самостійно набутих знань, оволодіння ними практичними вміннями у процесі розв'язання професійних ситуацій, спрямованих на реалізацію здоров'язбережувальних технологій та самооцінювання [6, с. 73].

Педагогічний процес активізації здоров'язбережувальної діяльності майбутніх викладачів професійного навчання засобами самоконтролю становить цілісну динамічну систему, основним чинником якої є наскрізне цілепокладання в навчальній та подальшій професійній діяльності, а важливою умовою є індивідуально-колективна організація праці та мотивація до здорового способу життя за допомогою самоконтролю.

Таким чином, досвід освітньої діяльності закладів вищої освіти підтверджує, що ефективне вирішення питання підготовки майбутніх викладачів професійного навчання можливе за умови активного залучення їх до самоосвіти та самовиховання, у результаті цього відбувається адаптація власних індивідуально-неповторних особливостей до вимог педагогічної діяльності, постійне підвищення професійної компетентності і розвиток соціально-моральних якостей.

Література

1. Ковальчук В. І. Тенденції розвитку освітньої системи в Україні. Economics, science, education: integration and synergy. Materials of international scientific and practical conference, 18-21 January 2016. – Київ, 2016. – С. 79-80.

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
з міжнародною участю (26-29 березня 2019 р., м. Бердянськ)**

2. Митчик О. П. Здоров'язберігальне середовище та здоров'язберігаючі технології у вищому навчальному закладі. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2012. – № 4. – С. 156-160.
3. Джуринський П. Б. Формування здоров'язберігаючого способу життя в історико-соціальній ретроспективі (від реліктових цивілізацій до епохи Середньовіччя). Педагогічний дискурс. – 2012. – Вип. 12. – С. 133-139.
4. Самусь Т. В. Аналіз педагогічних умов формування здоров'язбережувальних компетенцій майбутніх інженерів-педагогів. Молодий вчений. – 2014. – № 7. – С. 167–169.
5. Ковальчук В. І., Корнійчук Т. В. Формування екологічної компетентності студентів у навчальних закладах аграрного профілю. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки керівників навчальних закладів» (29 березня 2016 року). – Житомир: ФО-П Левковець, 2016. – С. 193-197.
6. Єрмоленко Є. І., Ігнатенко С. В. Місце наочних засобів навчання в процесі підготовки майбутніх викладачів спеціальних дисциплін сільськогосподарського профілю. Наукові записки. Педагогічні науки. – Кіровоград, 2016. – Випуск 147. – С. 73-77.
7. Петько Л.В. Підлітки і туризм // Рад. школа. – 1989. – № 2. – С. 35–40.
8. Петько Л.В. Організація туристсько-екологічних клубів в загальноосвітніх закладах // Наукові записки кафедри педагогіки Харківського нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. – Харків : «Основа» ХНУ, 2007. – Вип. XVII. – С. 116–124.